

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Katedra psychologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(Posudek oponenta)

Práci předložila studentka: Veronika Vášová

Název práce: Syndrom vyhoření u učitelů na prvním stupni základních a alternativních základních škol

Předmět hodnocení	Výborné	Velmi dobré	Dobré	Nevyh.
Splnění cíle a rozsahu zadání	x			
Úroveň zpracování teoretické části	x			
Úroveň zpracování praktické části		x		
Projektová a metodologická koncepčnost	x			
Vhodnost použitých metod	x			
Způsob zpracování dat		x		
Správnost, důkladnost vyhodnocení výsledků		x		
Odborná jazyková úroveň	x			
Formální uspořádání a úprava (text, grafy, tabulky)	x			
Práce s odbornou literaturou (citace a odkazy)		x		
Celková odborná úroveň DP	x			
Celkový přínos DP	x			

Doplnění hodnocení, připomínky, dotazy:

Na úvod oponentského posudku je potřeba zdůraznit, že téma předložené práce je velmi aktuální s potenciálem praktického přesahu do oblasti psychologie pracovního zdraví, kdy by mohly získané poznatky sloužit např. pro snazší identifikaci učitelů ohrožených syndromem vyhoření a dalšími negativními psychologickými jevy. Je patrné, že autorka si je důležitosti tématu vědoma a ke tvorbě práce přistoupila s velkou mírou angažovanosti. Vložená energie se bezpochyby pozitivně odráží na kvalitě práce. Teoretická část je velmi pěkně strukturovaná, předkládané informace na sebe navazují a text je celkově čtivý. Je potřeba vyzdvihnout i práci s aktuálními výzkumnými studiemi z českého prostředí. V praktické části autorka představuje provedení kvantitativní výzkum a jeho výsledky. Velmi oceňuji jak angažovanost při sběru dat, kdy byl získán poměrně rozsáhlý vzorek respondentů (celkem téměř 300 učitelů), tak statistické zpracování získaných dat, které jde díky využití inferenčních statistických metod (t-test, korelace mezi dvěma proměnnými) za pouhý deskriptivní popis, což je dle mého názoru pro práci tohoto typu nadstandardní. Formálně je práce v pořádku, stylisticky a gramaticky na vysoké úrovni, překlepy se vyskytují ojediněle. V tomto ohledu lze vytknout pouze nekonzistentní formu citací (v textu i v seznamu literatury).

Přes všechny tyto pozitivní aspekty má práce i slabá místa. Jedním z nich je nízká provázanost teoretické, ale i diskusní části práce s hlavním cílem práce, kterým je komparace psychologických proměnných u učitelů klasických a alternativních základních škol. Teoretická část se sice obšírně věnuje vymezení různých typů alternativních škol, což ale samo o sobě čtenáři neobjasňuje, proč by měli učitelé z alternativních škol být v určité psychologické výhodě oproti učitelům ze škol klasických. Tento předpoklad autorka stručně komentuje na str. 43: „... učitel na klasické základní škole bude více vyhořelý z následujících důvodů: na klasické základní škole musí vše řídit, není v pozadí jako u alternativního typu školy; u žáků se hledí více na obsah učiva než na individuální potřeby, takže i učitelé jsou více stresováni požadavky na ně kladenými; zároveň jsou více svázáni přesnou strukturou a formou vyučování.“ Vzhledem k tomu, že komparace učitelů obou typů škol je ústředním cílem práce, bylo by žádoucí pokusit se najít oporu pro tyto předpoklady v literatuře, byť by si zde zřejmě autorka musela vypomoci literaturou zahraniční. Jedním z nejzajímavějších výsledků celé práce je přitom to, že se autorčiny předpoklady nenaplnily minimálně v oblasti vnímaného stresu – byť výsledky nevychází zcela statisticky průkazné –

zdá se, že je zde tendence k prožívání vyšší míry stresu u učitelů z alternativních škol. Tyto výsledky mohou naznačovat, že jsou to právě učitelé z alternativních škol, kteří jsou více ohroženi negativními psychologickými jevy. V diskusi ale chybí úvaha nad těmito výsledky a čtenář tak nedostává žádnou odpověď na otázku, která se nabízí – nemohou být tedy naopak nároky, které jsou kladeny na učitele alternativních škol (tj. např. potřeba zohlednit individualitu všech žáků, intenzivnější komunikace s rodiči atd.) více zatěžující než nároky na učitele v klasickém školství?

Za další slabší místo považuji, i vzhledem k v úvodu zmiňované důležitosti tohoto tématu, že získaná data nebyla více analyticky vytěžena, nebo alespoň detailněji prezentována. V první řadě nerozumím tomu, z jakého důvodu byla vyřazena data 46 respondentů z klasických škol (celkový počet zapojených učitelů byl 233, pro analýzu bylo však náhodně vybráno pouze 187 respondentů). Z mého pohledu by určitý smysl dávala redukce počtu respondentů tak, aby výsledný počet korespondoval se souborem 55 respondentů z alternativních škol. Popisovaný postup však z mého pohledu žádný teoretický ani praktický význam nemá. Dále ve výsledkové části zcela chybí údaje o průměrném počtu žáků ve třídě, což byla jedna z otázek dotazníku. Pokud už tato proměnná nebyla využita v samotných analýzách, hodilo by se alespoň uvést deskriptivní údaje, jako např. průměrný počet žáků, který uváděli učitelé v klasických/alternativních školách. Podobně by šlo uvažovat i o proměnné věk, která sice také nebyla součástí analýz (byť by zjištění mohla být zajímavá), bylo by však potřeba alespoň uvést průměrný věk u obou skupin učitelů, aby bylo zřejmé, zda tyto skupiny jsou nebo nejsou z hlediska věku srovnatelné. Doporučila bych proto autorce tyto údaje dodatečně prezentovat během obhajoby. Pro představu o složení vzorku učitelů z alternativních škol by se také hodilo uvést, které typy alternativních škol zde byly zastoupeny, příp. v jakých poměrech.

Závěr:

I přes uvedené výhrady hodnotím práci jako kvalitní a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením výborně až velmi dobře, dle průběhu obhajoby.

Dotazy, které by se mohly stát předmětem obhajoby:

Jak si vysvětlujete zjištěnou tendenci k vyšší míře vnímaného stresu u učitelů alternativních škol? Může tato tendence souviset s požadavky kladenými na učitele na tomto typu škol?

NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: *výborně – velmi dobře*

Datum: 14.5.2024

Mgr. et Mgr. Ivana Mašková, Ph.D.
Oponent DP

Kopie nutkán' s originálem

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra psychologie
Klatovská 51, 206 14 Plzeň 1
P.O.Box 314, tel. 377 686 371